

Zpravodaj

2 2016

Trosečníky v Šanghaji: Ghetto Hongkew objektivem Arthura Rothsteina

Ve středu 11. května 2016 se v Galerii Roberta Guttmanna konala vernisáž výstavy *Trosečníky v Šanghaji: Ghetto Hongkew objektivem Arthura Rothsteina*. Vstup do ghetta ve čtvrti Hongkew, ubikace v ulici Chaoufoong, žena odnášející příděl jídla z distribuční centrály UNRRA, děti bez státní příslušnosti narozené v Číně v rodinách židovských uprchlíků, pouliční šachová partie, improvizovaná kuchyně pod širým nebem na jednom z vnitřních dvorků, polévka s macesovými knedlíčky připravovaná v tradičním čínském kotlíku, vývěska s oznámením o vystěhování, třídění pošty, skupina lidí pročítajících čerstvě vyvěšené seznamy přeživších z koncentračních táborů v Evropě... Toto jsou situace, které zachytil na svých snímcích v dubnu 1946 americký dokumentarista Arthur Rothstein (1915-1985).

Fotoreportáž ze Šanghaje, která se díky pozdějším publikacím stala slavnou, vznikla v době, kdy Rothstein začal po svém propuštění z armády pracovat v Číně jako hlavní fotograf UNRRA (United Nations Relief and Rehabilitation Administration). Jeho hlavním úkolem bylo dokumentovat činnost této mezinárodní organizace, jež v tomto období spočívala především v distribuci potravinové pomoci a organizaci repatriace židovských uprchlíků zpět do západního světa.

Na dokumentárních snímcích z chudinské čtvrti Hongkew, na jejímž území o rozloze zhruba 2,5 km² se mezi 18. únorem 1943 a 14. srpnem respektive 3. zářím 1945 nacházelo japonskými okupačními úřady zřízené ghetto, tzv. designated area pro evropské přistěhovalce židovského původu, kteří nebyli v Šanghaji déle než od roku 1937, zachytil Rothstein atmosféru těsně poválečné situace. Tou dobou byla na místě ještě značná část židovských uprchlíků z Evropy, jichž sem postupně mezi lety 1938-1942 různými cestami doputovalo na 20 000.

Výstava *Trosečníky v Šanghaji: Ghetto Hongkew objektivem Arthura Rothsteina* si klade za cíl na pozadí Rothsteinovy fotoreportáže přiblížit osud československých občanů, kteří tvořili v Šanghaji sice nepočetnou, ale zdaleka nikoli bezvýznamnou skupinu (na základě různých seznamů z let 1942-1946 lze odhadovat, že československou obec v Šanghaji tvořilo zhruba 300-400 osob, z nichž asi tři čtvrtiny byli Židé).

Zveme vás na komentovanou prohlídku výstavy ve středu 7. září 2016 v 17.00 hod. Výstavou vás provedou její kurátoři Michaela Sidenberg, kurátorka sbírky vizuálního umění ŽMP, a dokumentarista Martin Šmok.

Galerie Roberta Guttmanna, U Staré školy 3, Praha 1.

Arthur Rothstein: Společná kuchyně a prádelna na dvorku obytného bloku, duben 1946.
(c) Arthur Rothstein Archive

Kurátorka výstavy *Michaela Sidenberg* s návštěvníky vernisáže

PŘIPRAVUJEME

„Pojď, milý můj ...“ – Ilustrace k Písni písní

Nová výstava Židovského muzea v Praze připravovaná ve spolupráci s Památkovým úřadem představí biblickou knihu „*Píseň písní*“ (Velepíseň), objasní její vznik, místo v židovské liturgii, historická vydání a překlady do češtiny. Především se však soustředí na její výzdobu, ilustrace a díla jí inspirovaná v moderní tvorbě od počátku 20. století až po současnost.

Budete moci obdivovat secesní ilustrace umělců jako E. M. Lilien, František Kupka nebo izraelský výtvarník Zeev Raban, řadu málo známých ilustrací ve stylu art deco z počátku 20. století nebo pozdější novoklasicistní práce a cenný soubor ilustrovaných originálů ze sbírky bibliofila Josefa Portmanna od českých grafiků Václava Maška, Františka Koblihy, Jiřího Konůpka, Karla Svolinského, Cyrila Boudy nebo Milady Marešové, ale také díla umělců mladší generace Jarmily Mařanové a Olgy Čechové. Z tvorby zahraničních autorů se bude možné seznámit s ilustracemi Anatolije Kaplana nebo Shraga Weila a současných amerických výtvarníků Marka Podwala či Barbary Wolff.

Expozice čerpá ze sbírek Židovského muzea v Praze a Památníku národního písemnictví, vybrané tisky si bude možné prohlédnout celé na interaktivních obrazovkách. Výstava volně navazuje na předešlé výstavy věnované historii knižního fondu muzea (2007) a pesachovým Hagadám z fondu knihovny ŽMP (2010). Otevřena bude od 6. října 2016 do 12. března 2017 v Galerii Roberta Guttmanna, U Staré školy 3, Praha 1.

KULTURNÍ AKCE A PŘEDNÁŠKY OVK

Dobrodruhy proti své vůli

V červnu byl v Oddělení pro vzdělávání a kulturu s vybranými školami testován nový vzdělávací program *Dobrodruhy proti své vůli*. Ten je založen na dopisech a osudech československých židovských emigrantů z doby druhé světové války. Více než čtyři sta dopisů z Velké Británie, Francie, Palestiny, Švédska, Argentiny, Ekvádoru, Číny a Spojených států amerických našla v pozůstalosti svého otce, Oswalda Holzera, Joanie Holzer Schirm, a staly se jí pak základem pro oceňovanou knihu *Dobrodruhy proti své vůli*.

Program nechává prostřednictvím dopisů studenty nahlédnout do myšlenek, pocitů a obav lidí, kteří museli po okupaci českých zemí nacisty kvůli svému židovskému původu opustit domovy a vydat se na nejistou cestu do neznáma. Sledujeme cestu pěti přátel z Československa, které válka rozdělila a zahnala do nejrůznějších koutů světa. Na základě jejich příběhů si uvědomujeme často zapomínaný lidský rozměr emigrace. Z toho i z dalších důvodů má nový vzdělávací program obrovský přesah do současnosti a velice diskutovaného tématu uprchlíků. Program *Dobrodruhy proti své vůli* se stane od září součástí stále nabídky OVK.

V roce 2016 se do projektu zaměřeného výhradně na žáky středních odborných učilišť v Praze, přihlásilo celkem 29 tříd z 11 škol. Zúčastnění žáci nejčastěji navštěvují učňovské obory z oblasti gastronomie a zdravotnictví. Nově jsme v tomto roce navázali spolupráci se dvěma praktickými školami.

Během května a června 2016 probíhá první fáze projektu, kdy je pro studenty připravena prohlídka vybraných objektů ŽMP. V následujícím školním roce od září do prosince 2016 bude v prostorách OVK nebo v jednotlivých školách probíhat druhá část programu – interaktivní workshop zaměřený na antisemitismus, problematiku šoa apod. Ke dni 22. června 2016 se programu zatím zúčastnilo cca 200 studentů.

Putovní výstavy ŽMP v Libeňském zámku

U příležitosti 170. výročí položení základního stavebního kamene Libeňské synagogy Židovské muzeum v Praze ve spolupráci s Úřadem městské části Praha 8 představilo široké veřejnosti dvě ze svých putovních výstav. Výstavy *"Synagogy 19. století"* a *"Historie Židů v Čechách a na Moravě"* byly zpřístupněny veřejnosti v prostorách Libeňského zámku od 3. května do 22. června 2016.

V rámci výstav proběhly i komentované prohlídky. Kurátor Židovského muzea v Praze Arno Pařík provedl návštěvníky výstavou v Libeňském zámku 10. května a 21. června. Součástí první komentované prohlídky byla i návštěva libeňské synagogy. Prohlídka pro veřejnost k výstavě věnované historii Židů v prostorách Úřadu městské části Praha 8 se uskutečnila 14. června. Školy mohly k prohlídce využít termíny ve dnech 17. a 19. května.

Výstava *"Synagogy 19. století"* představuje období mezi roky 1800-1918, kdy bylo v Čechách, na Moravě a ve Slezsku vybudováno 360 synagog. Židovské muzeum v Praze v této souvislosti připravilo výstavu, která tyto téměř neznámé architektonické památky vůbec poprvé podrobněji představuje a přibližuje jejich dramatické osudy až do dnešních dnů.

Výstava *"Historie Židů v Čechách a na Moravě"* seznamuje s židovskými tradicemi, náboženstvím a historií na území Čech a Moravy a vychází ze sbírek a stálých expozic Židovského muzea, s nimiž se návštěvníci mohou seznámit v jeho památkových objektech v Praze. Výstava se postupně chronologicky zaměřuje na jednotlivá historická období – středověk, novověk, období emancipace, předválečné Československo a na holocaust. V druhé části poskytuje hlubší pohled na vybraná témata židovského života a historie - samosprávu židovských obcí, povolání a hospodářskou činnost, židovská sídliště, tradiční kulturu a školství, antisemitismus a diskriminaci Židů v českých zemích.

Přehled putovních výstav v nabídce ŽMP naleznete

na <http://www.jewishmuseum.cz/program-a-vzdelavani/vystavy/putovni/>

Pražské oddělení pro vzdělávání a kulturu

Ve středu 13. dubna 2016 uspořádalo Oddělení pro vzdělávání a kulturu ŽMP přednášku amerického historika Stevena Englunda *Antijudaism to Antisemitism, and Back Again?*, založenou na dlouhodobém výzkumu antisemitských hnutí v Německu, Rakousko-Uhersku a Francii mezi lety 1800 až 1914. Přednáška zprostředkovala publiku následující zjištění: společensky represivní chování vůči Židům nelze vysvětlit pouze odkazem ke společenským, ekonomickým, politickým, kulturním a rasovým faktorům, jak činí většina současných odborníků na poli studia antisemitismu. Přístup, který důsledně vylučuje společenskou obraznost založenou na náboženství a „náboženskosti“, nemůže vysvětlit násilnost, iracionalitu a emocionální zatíženost činů pramenících z antisemitismu. Adekvátní historické vysvětlení musí brát systematicky v potaz vědomé, ale především nevědomé a prastaré náboženské faktory. Přednáška proběhla v rámci volného cyklu k dějinám antisemitismu.

Auditorium Maiselovy synagogy patřilo 2. května 2016 nové knižní řadě *Židé – dějiny – paměť* a debatě nad výzkumem o českých židovských dějinách. Nová knižní řada, která vznikla ve spolupráci ŽMP, Ústavu pro soudobé dějiny a Nakladatelství Lidové noviny, si klade za cíl zpřístupnit odborníkům i široké veřejnosti současné bádání o moderních židovských dějinách a kultuře v českých zemích a ve střední Evropě v období od 18. století do současnosti. Reaguje tak na nedostatek publikovaných kvalitních prací v češtině a chce podnítit a metodicky inspirovat další výzkum o Židech v českých zemích. Vydání prvních tří svazků (sv. 1: Michael L. Miller: *Moravští Židé v době emancipace*, sv. 2: Michal Frankl, Miloslav Szabó: *Budování státu bez antisemitismu?*, sv. 3: Ines Koeltzsch: *Praha rozdělená i sdílená*) bylo příležitostí nejen k jejich představení, ale také k diskusi o otázkách a potřebách současného výzkumu o židovských dějinách v českých zemích. Debatu za účasti autorů moderovala Iveta Coufalová z Filozofické fakulty UP v Olomouci.

Šest postav aktovky Jacoba Gordina *Dement Lemach* v podání herečky Hany Frejkové se představilo divákům v Maiselově synagoze 15. června. Je pravděpodobné, že právě tato aktovka inspirovala Franze Kafku při psaní povídky *Proměna*. Ve svých denících Kafka popisuje, jak silně byl zasažen jidiš divadlem, především jeho dějovou intenzitou a vášnivým hereckým projevem. V

průběhu večera se Hana Frejková v divadle jednoho herce vrátila k atmosféře přelomu století a jeho zálibě v naturalistickém divadle. Druhou polovinu večera pak vyplnil koncert jidiš písní v podání Slávka Brabce (akordeon) a Milana Potočka (klarinet).

Hana Frejková v aktovce Dement Lemach

Z jarní nabídky OVK Brno

Ve Vile Löw-Beer nacházející se na ulici Drobného v Brně se v dubnu uskutečnil program nazvaný Vesele na Purim! Pro veřejnost jej připravila brněnská pobočka OVK Brno ve spolupráci s Muzeem Brněnska. V prostorách zvaných Celnice proběhla dílna výroby masek pro děti s rodiči, v kavárně pak přednáška pana Jiřího Blažka na téma svátku Purim. Toto nedělní odpoledne pak zpříjemnila možnost pobytu v přilehlé zahradě vily.

I po nejhluchnější bouřce přichází tichý déšť... Toto židovské přísloví se stalo současně i názvem komponovaného programu připraveného brněnskou pobočkou OVK. Jde o osobní vzpomínání pamětnice holocaustu paní Eriky Bezdíčkové, které doplňují zdramatizované ukázky z její knihy *Moje dlouhé mlčení*. Ty čte brněnská herečka Kateřina Rakovčíková, která vyprávění propojuje loutkou holčičky Míny. Program byl s úspěchem uveden nejen pro žáky a studenty základních a středních škol přímo v sále brněnské pobočky

OVK ŽMP, ale také pro širokou veřejnost v sále Kulturního zařízení Brno-střed v sále na Dominikánské ulici, v Klubu na Leitnerové i v mikulovské synagoze.

NOVÉ PUBLIKACE

Judaica Bohemiae

Koncem června 2016 vyšlo nové číslo časopisu *Judaica Bohemiae* 51 (2016), 1. Jedná se o číslo rozsahem i obsahem mimořádné, neboť je celé věnováno renesanční osobnosti známého židovského učenice Davida Ganse. Jeho podtitul *David Gans (1541–1613): A Reconsideration* napovídá, že se jedná o svazek, jenž přináší studie s nejnovějšími pohledy a poznatky o Gansově životě a díle. Většina studií vzešla z mezinárodní konference 'David Gans (1541–1613) after Four Centuries: The Legacy of an Early Modern Jewish Polymath' pořádané r. 2013 Pražským centrem židovských studií na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy ve spolupráci s Centrem judaistických studií Kurta a Ursuly Schubertových při Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Svazek zahajuje objevná studie Alexandra Putíka, Daniela Polakoviče a Jiřího Šulce „Nová zjištění o životě Davida Ganse (1541–1613) a jeho nejbližších. Studie a edice pramenů“, následovaná statí Pavla Sládka, jež z mnoha různých úhlů pohledu rozebírá Gansovo stěžejní dílo, historickou kroniku *Cemach David* a zasazuje ji do kontextu dobové literatury. Problematikou pojetí času a prostoru v témže díle se zabývá studie Rachel L. Greenblatt, následovaná Carstenem Wilke, jež předkládá pronikavou komparaci Gansovy kroniky s historickým spisem *Šalšelet ha-kabala* sefardského autora Gedalji Ibn Jachji. Sacha Stern se na základě rozboru kroniky *Cemach David* a zejména Gansova astronomického spisu *Nechmad ve-najim* zabývá Gansovým příspěvkem ke studiu židovského kalendáře, Daniel J. Lasker představuje recepci Gansova díla v karaitském prostředí a Tamás Visi se za pomoci důkladné textové analýzy zabývá otázkou

historie textu Gansova spisu *Nechmad ve-naim*.

Závěrečná sekce časopisu obsahuje recenze knih O. Bláhy, R. Dittmanna, K. Komárka, D. Polakoviče a L. Uličné, *Kenaanské glosy ve středověkých hebrejských rukopisech s vazbou na české země* (Praha, Academia, 2015, recenze Jiřina Šedinová) a Marie Buňatové, *Pražští kupci na cestách. Předbělohorská Praha a středoevropské trhy* (Praha: Nakladatelství MISHKEZY, 2013, recenze Antonín Kostlán).

Judaica Bohemiae se specializují na vydávání odborných studií k dějinám a kultuře Židů v českých zemích, resp. širším středoevropském prostoru (území někdejší habsburské monarchie). Vycházejí od r. 1965 a jejich vydavatelem je Židovské muzeum v Praze. Publikačními jazyky jsou angličtina a němčina.

JUDAICA BOHEMIAE LI-1

David Gans (1541–1613): A Reconsideration

JEWISH MUSEUM IN PRAGUE 2016

Židé - dějiny - paměť

Prvními třemi svazky byla zahájena nová knižní řada Židé – dějiny – paměť, kterou ŽMP ve spolupráci s Ústavem pro soudobé dějiny AV ČR vydává v Nakladatelství Lidové noviny. Klade za cíl zpřístupnit odborníkům i široké veřejnosti současné bádání o moderních židovských dějinách a kultuře v českých zemích a ve střední Evropě v období od 18. století do současnosti.

Kniha Michaela L. Millera *Moravští Židé v době emancipace* je první zásadní studií spojující kulturní, sociální a politické dějiny Židů na Moravě v době od počátku emancipace do druhé poloviny 19. století. Překlad anglického originálu umožnila podpora Rothschild Foundation Europe. Jako druhá vyšla kniha Michala Frankla a Miloslava Szabó *Budování státu bez antisemitismu? Násilí, diskurz loajality a vznik Československa*, jež komparativně přibližuje český a slovenský antisemitismus na konci první světové války a v prvních okamžicích meziválečného Československa. Studie, jež je výstupem projektu P410/11/2146 podpořeného Grantovou agenturou ČR, kromě jiného přibližuje roli protižidovského násilí, analyzuje funkci antisemitismu v době „budování“ národního státu. Praha rozdělená i sdílená. *Česko-židovsko-německé vztahy v hlavním městě ČSR (1918-1938)* německé autorky Ines Koeltzsch přináší nový pohled na Prahu jako „město tří národů“ a na příkladu úřední statistiky, komunální politiky, intelektuální veřejnosti a populární kultury zkoumá, jak Pražané vytvářeli, vyjednávali i překračovali vlastní skupinové představy i obrazy jiných. Překlad knihy vznikl díky podpoře Česko-německého fondu budoucnosti.

Prezentace knižní řady za účasti autorů se konala 2. května v auditoriu ŽMP v Maiselově synagoze.

AKVIZICE

Židovské muzeum v Praze získalo snímky a dopisy Karla Poláčka

Darovaný soubor tvoří konvolut jedinečných dokumentů spojených s osobností Karla Poláčka a jeho blízké přítelkyně Dory Vaňákové. Materiály darovala Židovskému Muzeu v Praze paní Zuzana Bílková, jejíž matka Anna Vlková bydlela spolu s rodiči ve stejném domě jako Karel Poláček s Dorou Vaňákovou, v Ruské ulici v Praze-Vršovicích. Jejich sousedské vztahy nakonec přerostly v přátelství.

Součástí darovaného souboru je i dopis, který Poláček píše recesní formou jménem psa Bibiny její majitelce Anně Vlkové. Cenným materiálem jsou pak snímky Karla a Dory, které je zachycující jen několik dní před nástupem do transportu. Mezi darovanými dokumenty se objevuje i cestovní pas Karla Poláčka, osobní dokumenty jeho rodiny a soubor dopisnic z Terezína adresovaných bratrovi Dory Vaňákové, Oskarovi Weiszovi. Právě dopisnice z Terezína dokumentují jejich poslední spojení se světem, který byl pro ně nenávratně ztracený. Karel Poláček a Dora Vaňáková byli v říjnu 1944 posláni transportem Es do Osvětimi - Březinky.

Oddělení pro dějiny šoa Židovského muzea v Praze tak získalo cenné historické materiály, které mají nejen značnou historickou výpovědní hodnotu, ale mnohé z nich nesou rovněž prvky nezaměnitelného Poláčkova humoru.

Můžete si je prohlédnout v online katalogu sbírek ŽMP:

http://ca.jewishmuseum.cz/index.php/Detail/Collection/Show/collection_id/28472

Karel Poláček a Dora Vaňáková se psem Mydlinkou na střešní terase domu Ruská 1024 v Praze Vršovicích v létě 1943

Unikátní sbírka fotografií z pozůstalosti Jiřího Fiedlera

V dubnu 2016 získalo ŽMP unikátní sbírku fotografií z pozůstalosti dlouholetého kolegy Jiřího Fiedlera. Kolekce obsahuje více než 600 svitků kinofilmu a přes 18 000 negativů, vyfocených v rozmezí šedesátých let 20. století a počátkem tohoto století.

Kromě velkého množství fotografií českých i slovenských židovských památek - hřbitovů, synagog či židovských škol - kolekce obsahuje i fotografie, které s židovskou tematikou nesouvisí (kostely, kapličky, boží muka a další významné památky). Fotografické dílo Jiřího Fiedlera je tak hodnotným svědectvím o stavu památek i krajiny v historickém vývoji společnosti.

Dolní a Horní synagoga v Mikulově v roce 1966

ZPRÁVY Z MUZEA

Mise po Jižní Africe

Vedoucí oddělení pro vzdělání a kulturu Židovského muzea v Praze Mgr.

Zuzana Pavlovská doprovázela v Jižní Africe putovní výstavu s názvem „Neztratit víru v člověka...Protektorát očima židovských dětí“. Ve dnech 31. 5. – 7. 6. 2016 absolvovala náročný program, během kterého přednášela a vedla interaktivní workshopy o dějinách Československa za druhé světové války a především o osudech českých Židů po jejich návratu pro veřejnost, pedagogy i samotné studenty v Johannesburgu, Durbanu a Kapském Městě. Na závěr své návštěvy Jihoafrické republiky, která byla zaštitěna Velvyslanectvím ČR v Pretorii a centry holocaustu v Durbanu, Johannesburgu a Kapském Městě, se také během oficiálního koktejlu pořádaného v rezidenci velvyslanectví ČR v Pretorii setkala se zástupci místní židovské komunity, přeživšími holocaustu a pozvanými diplomaty.

Celkově lze návštěvu Zuzany Pavlovské považovat za velmi úspěšnou. O přednášky a workshopy byl nesmírně velký zájem, některé z nich navštívilo až 150 lidí. Velvyslanectví ČR v Pretorii uvádí, že zaznamenalo mnoho pozitivních ohlasů, zejména pak ze strany pamětníků holocaustu.

Podrobnosti o přednáškách a fotogalerii naleznete na stránce http://www.mzv.cz/pretoria/cz/kultura_a_skolstvi/kultura/o_uspesne_misi_zuzany_pavlovske_po_jizni.html

Jewish Daily School (Grade 6) Johannesburg. Foto: Dunreith Kelly Lowenstein

Jewish Daily School (Grade 6) Johannesburg. Foto: Dunreith Kelly Lowenstein

Pražská muzejní noc 2016

Židovské muzeum v Praze se letos opět zúčastnilo již 13. ročníku projektu Pražská muzejní noc. Tato kulturně-prezentační akce propagující činnost muzeí a galerií přináší již od roku 2004 možnost prozkoumat kulturní dědictví metropole v tak trochu jiném světle. Letos se do Pražské muzejní noci zapojilo 52 muzeí, galerií a dalších kulturních institucí v 80 objektech.

Zástupcům návštěvníků se letos otevřely dveře Maiselovy synagogy s expozicí věnovanou dějinám Židů v českých zemích v 10. – 18. století a Španělská synagoga, kde se mohli seznámit s osudy českých a moravských Židů v 19. a 20. století. V Maiselově synagoze byl připraven dětský program.

Zájem veřejnosti o noční návštěvu muzea byl i letos enormní. Mezi 22.30 a 01.00 hod expozicemi prošlo celkem 2 701 zájemců.

Foto (c) Mia Köhlerová

Ocenění pro Židovské muzeum v Praze v soutěži Gloria musaealis

Židovské muzeum v Praze se umístilo na druhém místě v letošním ročníku soutěže Gloria musaealis v kategorii Muzejní počin roku. Bylo oceněno za

rekonstrukci Maiselovy synagogy a její novou expozici.

Národní soutěž muzeí Gloria musealis společně vyhlásily Asociace muzeí a galerií ČR, Ministerstvo kultury ČR a nově také Český výbor ICOM. Čtrnáctý soutěžní ročník probíhal od 1. ledna 2015 do 28. února 2016 a soutěžilo v něm 72 muzeí a galerií z celé České republiky, které přihlásily 80 projektů ve třech hlavních soutěžních kategoriích: Muzejní výstava roku, Muzejní publikace roku a Muzejní počin roku.

Projekt Revitalizace Maiselovy synagogy završený jejím opětovným otevřením v červnu loňského roku se uskutečnil v rámci probíhající transformace Židovského muzea v Praze, jejímž hlavním cílem je modernizace stálých expozic a rozšíření nabídky kulturních a osvětových pořadů. Zpřístupnění mimořádného kulturního dědictví návštěvníkům je přitom provázeno zvláštní pozorností věnovanou zajištění nezbytných standardů péče o světově unikátní muzejní sbírky i o historické objekty, v nichž se nacházejí. Revitalizace přinesla Maiselově synagoze komplexní přeměnu: vznikla zde moderní stálá expozice i multifunkční auditorium pro programy komornějšího charakteru (hudba, divadlo, projekce, diskuze) Zároveň byly významně zkvalitněny parametry vnitřního prostředí, a s tím i péče o prezentovaný a deponovaný sbírkový fond. Významná je rovněž vysoká úroveň stavebních a restaurátorských prací, které dotvářejí pozitivní vyznění díla financovaného výhradně z prostředků muzea.

Slavnostního vyhlášení výsledků při příležitosti Mezinárodního dne muzeí se 18. května v Obecním domě zúčastnili ředitel ŽMP Leo Pavlát, vedoucí Investičního odboru Milan Lička a hlavní kurátorka nové expozice v Maiselově synagoze Iveta Cermanová.

CENA GLORIA MUSAEALIS 2015

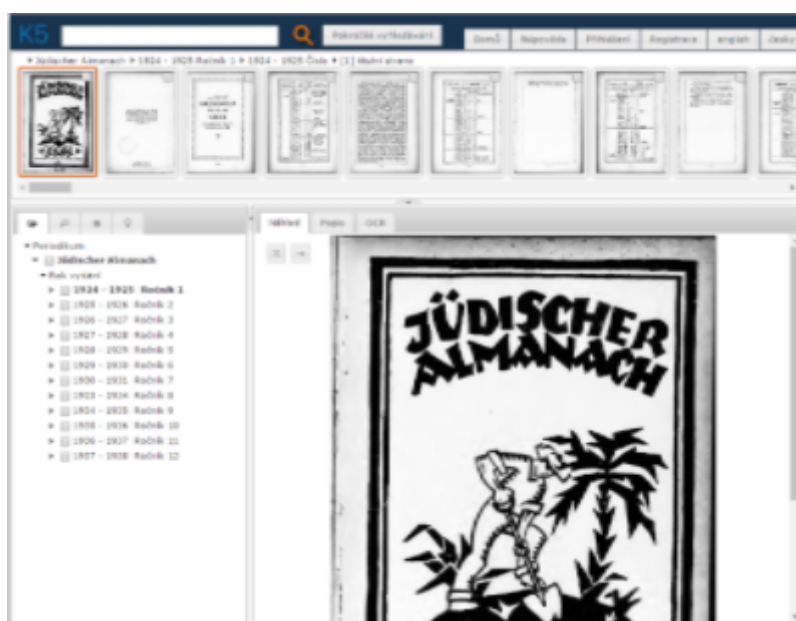
Ministerstvo kultury České republiky, Asociace muzeí a galerií České republiky, s. r. o.
a Český výbor ICOM odštěp

II. místo

v soutěži v Cenu Gloria Musaealis

Židovskému muzeu v Praze
za projekt „Revitalizace Maiselovy synagogy“

Ministerstvo kultury České republiky, Asociace muzeí a galerií České republiky, s. r. o.
Předseda Českého výboru ICOM odštěp
Předseda Židovského muzea v Praze

Digitalizované dokumenty v knihovně ŽMP

Knihovna Židovského muzea v Praze se již delší čas snaží zpřístupnit své fondy i v digitalizované podobě. Za využití dotací Ministerstva kultury ČR (program Veřejné informační služby knihoven) zajišťuje digitalizaci vybraných bohemikálních titulů, které jsou ohroženy degradací nekvalitního papíru, a lze předpokládat, že budou muset být v budoucnu vyřazeny z půjčování. Materiály jsou po digitalizaci přístupné v systému Kramerius (na nějž se čtenáři dostanou z webových stránek knihovny). V současné době je takto přístupných 18 titulů periodik a 6 monografií. Na serveru ŽMP je instalována poslední verze systému, která umožňuje ve většině titulů hledat fulltextem (ať už v textu psaném latinkou či frakturou), je možno omezit vyhledávání na určité časové období či na konkrétní titul. Podle autorského zákona je možno materiály studovat v budově muzea, pouze svazky starší 120 let si mohou zobrazit i vzdálení uživatelé.

Obrazovka Krameria nabízí záložky pro snazší stanovení výchozího bodu pro vyhledávání. Po vyhledání titulu či ročníku periodika se zobrazí titulní list, v

horní liště se zobrazí náhled dalších stránek a v postranní liště se nabídne přehled dalších ročníků resp. čísel.

Kampaň ŽMP a Young & Rubicam zdůrazňuje propojenost Čechů a Židů

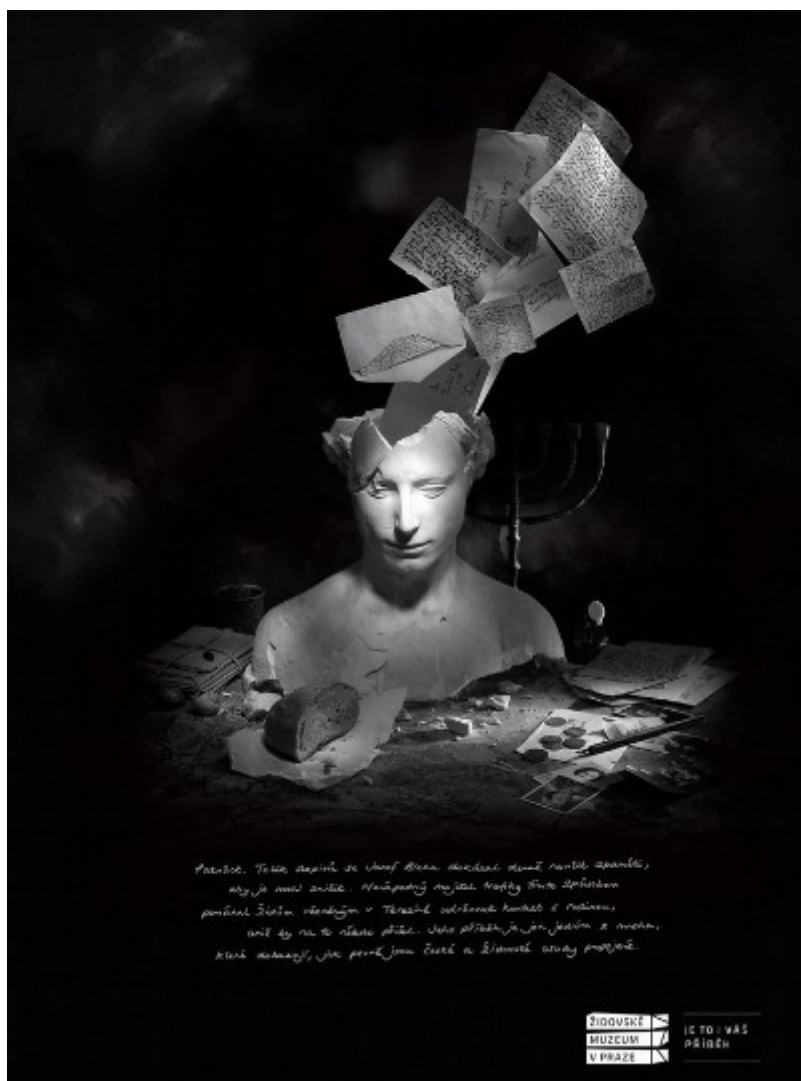
Židovské muzeum v Praze každoročně přivítá statisíce především zahraničních návštěvníků. Novou kampaní, kterou připravila agentura Young&Rubicam, chce muzeum na možnost návštěvy upozornit i širokou českou veřejnost.

Prostřednictvím tří obrazových motivů kampaň připomíná skutečné příběhy židovských obyvatel z období 2. světové války, kterým významně pomohli jejich čeští spoluobčané. Kampaň poukazuje na to, že osudy Čechů a Židů, kteří zde spolu žijí více než tisíc let, jsou mnohdy významně propojeny. Proto je návštěva Židovského muzea v Praze pro domácí publikum i setkáním s kulturním dědictvím vlastní země, které stojí za pozornost.

Tiskovou kampaň připravila agentura Young & Rubicam Praha ve spolupráci s uměleckým fotografem Jiřím Stachem, který v roce 2007 získal za svou fotografickou publikaci *Natura Magica* cenu Magnesia Litera.

Fotografie symbolicky ilustrují dramatické příběhy Židů, kteří v některých případech přežili válku právě díky odvaze svých českých spoluobčanů. Ručně psaný text doplňující tyto motivy pak vypráví jejich autentický příběh.

Nová internetová výstava na stránkách Židovského muzea v Praze

Pracovnice Oddělení pro dějiny šoa ŽMP připravily novou internetovou výstavu *Už se nemusím bát sousedů. Životní příběh Ivany Beranové a její rodiny*. Výstava je ukázkou dlouhodobé snahy ŽMP o mapování života Židů na našem území v průběhu 20. století. Úryvky z biografických rozhovorů, které Ivana Beranová a její maminka Marta Fantlová ŽMP poskytly spolu s unikátními fotografiemi a dokumenty ze svého rodinného archivu, pocházejí z orálně-historické sbírky *Rozhovory s pamětníky*. Výstavu si od 1. 7. 2016 můžete prohlédnout na:

<http://collections.jewishmuseum.cz/index.php/simpleGallery/Show/Index>

Židovské muzeum v Praze dlouhodobě pomáhá zachovat židovskou paměť, každý osud je jedinečný a zaslouží si ne být zapomenut. Zajímají nás nejen vzpomínky na dobu šoa, ale rovněž poválečné zkušenosti tzv. první i druhé generace.

Máte-li zájem sdílet s námi své vzpomínky a zkušenosti, kontaktujte kurátorku sbírky Pavlu Hermínu Neuner – tel.: 222 749 227, pavla.neuner@jewishmuseum.cz.

JOM HA-ŠOA 5776 (2016)

Židovské muzeum v Praze se 5. května zapojilo do již 11. ročníku veřejného čtení jmen obětí holocaustu u příležitosti Jom ha-šoa - Dne vzpomínání na oběti holocaustu. Kontinuální čtení jmen letos proběhlo v 11 městech České republiky. V Praze se vzpomínková akce konala na Náměstí Jiřího z Poděbrad, dalšími pořadajícími městy byly Blatná, Brno, Havlíčkův Brod, Kolín, Kutná Hora, Liberec, Liteň u Berouna, Olomouc, Plzeň a Sušice. Každý, kdo se rozhodl do akce zapojit, přečetl přibližně 6 jmen a krátkých osudů jejich nositelů.

V Pinkasově synagoze proběhla téhož dne dopoledne vzpomínková akce připomínající oběti genocidy Židů.

יום השואה

**Den vzpomínání
na oběti holocaustu**

2006 - 2016

5. 5. 2016 – od 14 hodin

PRAHA - náměstí Jiřího z Poděbrad, Praha 3
BLATNÁ - třída J.P. Koubka, u kašny
BRNO - Moravské náměstí
HAVLÍČKŮV BROD - Havlíčkovovo náměstí
KOLÍN - Karlovo náměstí
KUTNÁ HORA - Městská knihovna Kutná Hora
LIBEREC - náměstí Dr. E. Beneše
LITEŇ U BEROUNA - Náměstí 72
OLOMOUC - Horní náměstí
PLZEŇ - U Branky, Smetanovy sady 2
SUŠICE - náměstí Svobody

**Jom
- ha -
Šoa**

Foto (c) Michal Stránský

Dny Prahy 1

Židovské muzeum v Praze se ve spolupráci s Městskou částí Praha 1 zapojilo 22. května do osvětové akce Den Prahy 1. Rezidentům Prahy 1 v tento den

zdarma zpřístupnilo novou expozici Židé v českých zemích, 10. – 18. století v rekonstruované Maiselově synagoze.

DEN PRAHY 1
21-22. 5. 2016

HRADČANY
MALÁ STRANA
STARÉ MĚSTO
NOVÉ MĚSTO

SOBOTA 21. 5. 2016 OD 14.00 DO 18.00

1 SALA TERENINÁ, PARK KAMPA
Kampa v areálu Sala Tereniná v Hradčanech. Program: představení divadelní skupiny "Kampa" a koncert skupiny "Kampa".

2 STAROMĚSTSKÉ NÁMĚSTÍ (ZA OHLAŤEM)
Staroměstské náměstí v Praze. Program: představení divadelní skupiny "Kampa" a koncert skupiny "Kampa".

3 GALERIE 1 / Hradčany
Galerie 1 v Hradčanech. Program: představení divadelní skupiny "Kampa" a koncert skupiny "Kampa".

NEDĚLE 22. 5. 2016 OD 14.00 DO 18.00

4 MAISELOVA SYNAGOGA / Malá Strana
Maiselova synagoga v Malé Straně. Program: představení divadelní skupiny "Kampa" a koncert skupiny "Kampa".

5 STAROMĚSTSKÁ SYNAGOGA / Staré Město
Staroměstská synagoga v Starém Městě. Program: představení divadelní skupiny "Kampa" a koncert skupiny "Kampa".

6 JEPRIZÁLENSKÁ SYNAGOGA / Nové Město
Jeprizáleňská synagoga v Novém Městě. Program: představení divadelní skupiny "Kampa" a koncert skupiny "Kampa".

PRAGA 1
STAROMĚSTSKÁ LÍPA
GALERIE 1
MUSEUM ŽIDOVSKÉHO MĚSTA V PRAZE

Vzdělávací projekt „Kulturou proti antisemitismu“

Ve dnech 15. – 17. dubna 2016 při příležitosti dne památky obětí holocaustu (Jom ha-šo'a) uspořádala česká pobočka Mezinárodního křesťanského velvyslanectví Jeruzalém (ICEJ) třídenní vzdělávací program pro české a německé středoškoláky. Tento projekt se uskutečnil s finanční podporou Česko-německého fondu budoucnosti a Židovského muzea v Praze.

Zapojilo se do něj 41 žáků ze dvou škol z Bádenska-Württemberska a 29 žáků ze tří českých škol. V pátek 15. 4. absolvovali v Židovském muzeu v Praze pod vedením odborníků workshop o holocaustu vycházející z autentických dobových dokumentů a prohlídku Židovského muzea s průvodcem. Dále na společném setkání prezentovali výsledky svého bádání po zmizelých židovských sousedech ze svého okolí.

V sobotu 16. 4. se uskutečnil celodenní program v Terezíně, kde si žáci prohlédli areál ghetta a vyslechli svědectví pamětníka a historika Tomana Broda, jemuž mohli také klást otázky. Na závěr se uskutečnilo krátké pietní shromáždění k uctění obětí šoa na židovském hřbitově.

V neděli 17. 4. se pak čeští i němečtí žáci aktivně zúčastnili „Pochodu dobré vůle“, veřejné akce, jíž projekt vyvrcholil. Na Palachově náměstí četli jména židovských spoluobčanů ze svého rodného města, kteří zahynuli za holocaustu, a v průvodu nesli jejich zvětšené fotografie, takže tito „zmizelí sousedé“ byli symbolicky přítomni.

Foto (c) Radek Hejret

Maiselova synagoga soutěží o cenu Národního památkového ústavu

Národní památkový ústav jako příspěvková organizace ministerstva kultury pověřená péčí, záchranou a rozvíjením památkového fondu České republiky již potřetí vyhlásilo cenu Patrimonium pro futuro.

Ocenění pro vlastníky a příznivce památek nesoucí podtitul „příklady dobré praxe“ mají letos šanci získat čtyři z pětadvaceti pozitivních počinů v oblasti památkové péče, nominovaných krajskými pracovišti NPÚ. Za každý ze 14 krajů mohli odborníci NPÚ garantující památkovou péči v jednotlivých regionech vybrat dva zástupce. Největší konkurence panuje v kategorii obnova památky, restaurování, v níž bude porota vybírat ze 13 navržených příkladných památkových obnov.

V kategorii Patrimonium pro futuro 2015 obnova památky je nominována i Maiselova synagoga za příkladné provedení celkové obnovy a nové expozice synagogy.

O vítězích jednotlivých kategorií bude rozhodovat komise hodnotitelů sestavená z členů vědecké rady NPÚ a dalších institucí, kteří na společném zasedání nominované počiny vyhodnotí a navrhnou generální ředitelce NPÚ vítěze. Slavnostní vyhlášení a předání cen se uskuteční 21. září 2016 při příležitosti Dnů evropského kulturního dědictví.

VÝZNAMNÉ NÁVŠTĚVY

Duben

Profesor politické filozofie na University of Harvard Michael J. Sandel navštívil muzeum 19. dubna 2016.

Michael J. Sandel

Květen

V pátek 13. května muzeum navštívil izraelský houslista a dirigent Yuval Wladman.

Vernisáž výstavy *Trosečníky v Šanghaji: Ghetto Honkgew očima uprchlíků a objektivem Arthura Rothsteina* navštívil velvyslanec Státu Izrael v ČR JE Gary Koren.

Foto (c) Karel Cudlín

Zástupci Národního památkového ústavu z Prahy i regionů navštívili 20. května 2016 Maiselovu synagogou v souvislosti s nominací této památky na cenu NPÚ Patrimonium pro futuro 2015 za příkladné provedení celkové obnovy a nové expozice.

Účastníci pražského zasedání Asociace státních rad a nejvyšších správních soudů států Evropské unie navštívili muzejní expozice 30. května 2016.

Červen

Velvyslanec Rakouské republiky v ČR Dr. Alexander Grubmayr, LL.M. muzeum navštívil 28. června 2016 v doprovodu JUDr. Tomáše Krause, tajemníka Federace židovských obcí v ČR.

IČO 60459263

Bankovní spojení: Commerzbank, AG, Jugoslávská 1, 120 21 Praha 2

Účet pro vnitrostátní platby v Kč: 10426398/6200

Účet pro platby v EUR: 1042639, IBAN: CZ60 6200 0000 0000 1042 6398

Účet pro platby v USD: 1042639, IBAN: CZ22 6200 0001 0700 1042 6398 SWIFT CODE:
COBACZPXXXX Pro poskytování darů uvádějte variabilní symbol 1382002 MK ČR E16832

Redakce: Kateřina Honskusová, Jiří Tejkal

Fotografie: ŽMP